

**PRIMJENA MEĐUNARODNIH NORMI U ŠUMARSKOJ I DRVNOJ
INDUSTRIJI I FSC CERTIFIKACIJA NA PRIMJERU ŠGD
HERCEGBOSANSKE ŠUME D.O.O. KUPRES**

**APPLICATION OF INTERNATIONAL STANDARDS IN FOREST AND
WOOD INDUSTRY AND FSC CERTIFICATION OF EXAMPLE „ŠGD
HERCEGBOSANSKE ŠUME” D.O.O. KUPRES**

**doc.dr.sc.Božo Vukoja, Revident d.o.o.Grude
mr.sc.Mirjana Vila,
Barbara Barišić, dipl.oec.**

REZIME

Neplanska sječa šumskog bogatstva, čiji sve veći intenzitet ne samo da ugrožava životnu sredinu već višestruko nadilazi dinamiku sadnje novih stabala direktno ugrožava održivi razvoj. Razvoj svijesti o značaju šuma kao prirodnog i industrijskog resursa planete potakao je različite organizacije u svijetu, koje se bave životnom sredinom i kompanije koje posluju sa drvetom i upravljaju šumama, da 1993. godine osnuju svjetsku nezavisnu i neprofitnu organizaciju FSC. Cilj ovog savjeta ili odbora, jeste da potiče odgovoran odnos prema šumama na planetu, kroz razvijanje svijesti kod onih koji gospodare šumama, u drvnjoj i prerađivačkoj industriji kao i svijesti potrošača o značaju održivog razvoja, što će doprinijeti i povećanju imidža kompanija sa FSC certifikatom. Certifikacija gospodarenja šumskim dobrima podrazumijeva zadovoljavanje određenih normi koje su unaprijed definirane. Norme se u određenoj mjeri razlikuju, ovisno o programu certifikacije, ali se generalno može reći da su one jedinstvene i zajedničke za većinu tipova šuma, bez obzira na karakter vlasništva i stav gospodarenja. Većina normi opisana je načelima (principima), kriterijima i indikatorima. FSC certifikat može izdati jedino ovlaštena organizacija koja obavlja inspekciju organizacije te uvidom u dokumentaciju i stanje na terenu utvrđuje stupanj usklađenosti sa standardom. Tako je ŠGD „Hercegbosanske šume „d.o.o. Kupres tijekom 2012. godine uspjela uvesti ovaj standard i dobila FSC Certifikat poštujuću zadanu metodologiju i procedure ocjenjivanja a što je tema ovog rada .

Ključne riječi: kvaliteta, standard, certifikacija, FSC certifikat, FSC COC certifikacija, drvna industrija, održivi razvoj.

SUMMARY

Unplanned felling forest resources, increasing the intensity of which threatens not only the environment, but far exceed dynamics planting new trees, which directly threatens sustainable development. Raising awareness about the importance of forests as a natural resource and industrial planet, inspired by various organizations in the world, dealing with the environment and companies that do business with the tree and forest management to the 1993rd The world set up an independent and nonprofit organization FSC. The goal of this council or board, is to encourage a responsible attitude towards the woods on the planet,

through the awareness of those who are managed forests, timber and manufacturing industries as well as consumer awareness of the importance of sustainable development, which will contribute to increasing the company's image with FSC certified that engaged in trade, processing and wood processing. Certification of forest resources involves meeting certain standards that have been defined. Standards can vary to some extent depending on the program of certification, but could generally be said that they are unique and common to most forest types, regardless of the character of the property and the attitude of the management. Most of the standards described principles (principles), criteria and indicators. FSC certification can be issued only authorized inspecting organization, and examination of documents and the situation on the ground determines the degree of compliance with the standard. SGD "Herzegbosnian forest" Ltd. Kupres during 2012. was able to introduce this standard and received FSC certification which is the theme of this paper.

Key words: quality, standards, certification, FSC certified, FSC COC certification, wood industry, sustainable development.

1. UVOD

Posljednjih je godina svjetska javnost zaokupljena sve prisutnijim problemom zaštite okoliša o kojem ovisi kvaliteta i vrijednost čovjekova života. Jedan od najšire proklamiranih pristupa kojim se nastoji u što većoj mjeri zaštititi čovjekov okoliš je princip «održivog razvoja». Najčešće korištena definicija održivog razvoja je ona prema kojoj održivi razvoj predstavlja zadovoljavanje sadašnjih potreba bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da i one zadovolje vlastite potrebe. Koncept održivog razvoja pridobio je svjetsku pažnju kao rezultat «Konferencije Ujedinjenih Naroda o Okolišu i Razvoju» održane u Rio de Janeiru 1992 godine. Najznačajnije postignuće ove konferencije bilo je usvajanje Agende 21, tj. seta principa za postizanjem održivosti, koju su usvojile 172 zemlje sudionici konferencije.¹

Poznato je da se bogatstvom šuma i pripadajućom zemljom treba upravljati na način da se poštuju sociološke, ekonomske, ekološke, kulturne i duhovne potrebe sadašnjih i budućih generacija. Štoviše, povećana društvena svijest o degradaciji i uništavanju šuma je dovela do toga da se potrošači žele osigurati da kupovinom drveta i drugih proizvoda šume neće doprinijeti tom uništavanju, već pomoći očuvanju šumskog bogatstva za budućnost. Odgovarajući na takve zahtjeve, pojavile su se međunarodne organizacije koje su izradile standarde koje je potrebno zadovoljiti kako bi se steklo pravo na zaštićenu markicu koja onda diferencira proizvode koji su nastali odgovornim gospodarenjem šumama u odnosu na one koji to nisu.

Certifikacija šuma (potvrđivanje svojstva šume) je postupak u kojem neovisna institucija ispituje postiže li gospodarenje i uporaba šuma unaprijed utvrđenu ekološku, gospodarsku i socijalnu razinu.

Šumski certifikat je pisani dokument kojim neovisna institucija potvrđuje da imatelj potvrde svojim šumama gospodari u skladu s načelima održivosti. Održivo korištenje prirodnih dobara je korištenje na način i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja, nego se odražava na njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama i težnjama sadašnjih i budućih naraštaja. Smisao bilo kojeg oblika certifikacije je osiguravanje potvrde da je nešto (proizvod, usluga ili proces) napravljeno na određeni način. Pod certifikacijom gospodarenja šumskim dobrima podrazumijeva se dobrovoljna procedura, u kojoj nezavisno tijelo za certifikaciju izdaje pismenu potvrdu certifikat, da su performanse gospodarenja koje se provode na određenom šumskom području, usklađene s unaprijed definiranim normama. Osnovna ideja certifikacije je da će potrošači radije kupiti, a u nekim slučajevima platiti i premijsku, višu cijenu, za one proizvode koji potiču iz šuma

¹ Injac, N.: "Mala enciklopedija kvaliteta" I dio, OSKAR, Zagreb, 1998.str 123.

kojima se gospodari na održiv način, nego proizvode čije porijeklo nije dokazano. Većina normi opisana je načelima (principima), kriterijima i indikatorima.

Razvijene zemlje Europe, poznate po visokom stupnju ekološke svijesti, bile su pioniri u uvođenju i razvoju koncepta certifikacije gospodarenja šumskim dobrima. Kao posljedica toga, danas u Europi postoje zemlje s razvijenim nacionalnim programima certificiranja i velikim površinama certificiranih šuma.²

Koncept certificiranja je osnažen i djelovanjem ekoloških nevladinih organizacija, prije svih WWFa (World Wide Fund for Nature).

Ova međunarodna organizacija ima svoju kampanju pod nazivom «Šume za život» kojom nastoji omogućiti certifikaciju šumskih površina, fokusirajući se na zemlje koje su bitni proizvođači drveta. U cilju postizanja svojih ciljeva, WWF je formirao Šumarsko-trgovačke asocijacije. Članovi ovih asocijacija, koje u marketinškom smislu imaju osobine organiziranih potrošačkih grupa, usuglašeni su u opredjeljenju da proizvode i kupuju samo proizvode koji potiču iz certificiranih šuma.

2. ODRŽIVI RAZVOJ

Pojam "održivi" ili ekološki prihvatljivi razvoj upotrebljava se od 1987. godine kada je Svjetska komisija za okoliš i razvoj (World Commission on Environment and Development) usvojila koncept ekološki prihvatljivog gospodarskog razvoja kao odraz povećane brige za okoliš. Održivi razvoj trebao bi omogućiti zadovoljenje potreba sadašnje generacije, ali ne na račun generacija koje dolaze.

Održivi razvoj podrazumijeva nekoliko skupina pod-pristupa. Ekonomski pristup održivom razvoju je maksimiziranje neto dobiti iz gospodarskih aktivnosti uz održavanje ili povećanje ekoloških i socijalnih vrijednosti te osiguranje dovoljno novca za zaštitu siromašnih i zadovoljenje njihovih osnovnih potreba.

Ekonomski ciljevi su rast i uspjeh, dok se ekološka pitanja nastoje svesti na pitanja upravljanja prirodnim resursima a socijalna na pitanja jednakosti i smanjenja siromaštva.³

TRI ASPEKTA	KRITERIJI
•EKONOMSKA ODRŽIVOST	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Planiranje djelovanja i upravljanje poslovanjem</i> 2. <i>Poslovna etika</i> 3. <i>Odgovorni marketing</i> 4. <i>Zadovoljstvo potrošača</i>
•EKOLOŠKA ODRŽIVOST	<ol style="list-style-type: none"> 5. <i>Fokus na prirodna područja</i> 6. <i>Upravljanje okolišem</i> 7. <i>Interpretacija i edukacija</i> 8. <i>Doprinos očuvanju okoliša</i>
•SOCIJALNA ODRŽIVOST	<ol style="list-style-type: none"> 9. <i>Rad s lokalnim zajednicama.</i> 10. <i>Poštovanje i osjetljivost prema lokalnoj kulturi</i>

Slika 1. Tri ključna kriterija održivosti

² Injac, N.: "Mala enciklopedija kvaliteta" II dio, OSKAR, Zagreb, 1999.str .67.

³ Kelly, J. M.: Upravljanje ukupnom kvalitetom, Potecon, Zagreb, 1997. 21. Kotler, P.: Upravljanje marketingom, Informator, Zagreb, 1989.

2.1. Povijest nastanka Vijeća za nadzor šuma - FSC

Grupa predstavnika raznih organizacija za ljudska prava i okoliš, nevladinih organizacija, šumarskih poduzeća i industrija sastali su se 1990.godine u Americi zabrinuti ubrzanom sječom šume, degradacijom šumskih površina, okoliša i socijalne isključenosti.

Ova raznolika grupa naglasila je potrebu za sustavom koji bi mogao vjerodostojno identificirati dobro gospodarenje šumom kao izvor za odgovorno proizvedene drvene proizvode. Sam koncept i naziv The Forest Stewardship Council su utemeljeni na ovom sastanku. Niz drugih ekonomskih i regulatornih mehanizama su bili poduzeti prije ovoga sastanka kako bi se usporilo krčenje i uništavanje šuma. Primjeri ovih mehanizama su International Tropic Timber Agreement (ITTA iz 1983.god.); Konvencija međunarodne trgovine ugroženim vrstama (1975.god.) i dr.

Bile su potrebne još dvije godine da se održi Konferencija Ujedinjenih Naroda koja je rezultirala Agendom 21 i pravno neobvezujućim principima održivog šumarstva.

FSC je osnovan 1993.god.nakon intenzivnih konzultacija u deset zemalja, uz potporu glavnih ekoloških nevladinih udruga kao što su *World Wildlife Fund*, *Friends of the Earth* i *Greenpeace*, za provođenje ideje o sistemu certificiranja šuma diljem svijeta. FSC je nevladina udruga sa sjedištem u Bonnu u Njemačkoj, certifikate izdaje putem ovlaštenih tvrtki za certificiranje.

2.2.FSC certificiranje

Certificiranje je relativno nov koncept unaprjeđenja kvaliteta gospodarenja šumskim resursima koji se u potpunosti zasniva na principu dobrovoljnosti. Smisao bilo kojeg oblika certificiranja sastoji se u osiguravanju potvrde da je nešto (proizvod, usluga ili proces) urađeno na propisan način. Za običnog građanina, kupca drvnih proizvoda, zaštićeni FSC logotip znači da proizvod koji kupuje nije proizveden tako da su zbog njega žrtvovane šume, te da on svojim potrošačkim postupkom nije pridonio nemilosrdnoj eksploataciji šumskih resursa.

Prema UN Organizaciji za hranu i poljoprivredu polovina svjetske šume je već uništena, degradirana ili pretvorena u zemlju za druge oblike iskorištavanja a ostatak šume je podvrgnut ilegalnim eksploatacijama i lošem upravljanju ovim prirodnim resursom. FSC (The Forest Stewardship Council) je osnovan kao odgovor na globalno uništavanje šume. Osim FSC-a, širom svijeta postoje druga nacionalna i regionalna tijela za certificiranje (npr.PEFC). ⁴

Vijeće za nadzor šuma (The Forest Stewardship Council - FSC) je međunarodno tijelo koje pojedinim organizacijama daje dozvolu za izdavanje certifikata.

Pod certificiranjem gospodarenja šumskim resursima podrazumijeva se procedura, u kojoj neovisna institucija za certificiranje izdaje poduzeću šumarstva pismenu potvrdu – certifikat i time garantira za autentičnost njihovih nalaza, da su performanse gospodarenja koje se provode na određenom šumskom području, usklađene sa unaprijed definiranim, međunarodno priznatim standardima što znači da poduzeća koja gospodare šumama doprinose u poboljšanju pružanja ekološki odgovornih usluga lokalnim i globalnim zajednicama,čist zrak i vodu te doprinose u smanjenju učinaka klimatskih promjena a isto tako čini platformu vlasnicima šuma, drvoprerađivačkoj industriji i raznim udruženjima za zaštitu okoliša kako bi našli zajedničko rješenje za poboljšanje gospodarenja šumom i šumskim resursima.

FSC se direktno ili indirektno bavi problemima nelegalnih sječa,krčenja šuma i globalnim zatopljenjem te ima pozitivne učinke na gospodarski razvoj, očuvanje okoliša,smanjenja siromaštva i doprinosi političkom i socijalnom osnaživanju.

FSC certifikacija znači da se šumom gospodari prema strogim:

⁴ O V Q – Školovanje za menadžere kvaliteta – Blok QM – Sustavi upravljanja kvalitetom i interni audit - OSKAR, Zagreb, 2000.

- 1) **Ekološko odgovornim standardima** – ekološki odgovarajuće gospodarenje šumom osigurava da sječa drvnih sortimenata i ubiranje nedrvnih proizvoda ne utječu na biološku raznolikost, produktivnost i ekološke procese u šumi.
- 2) **Društveno korisnim standardima** – potiče cjelokupnu zajednicu da održava šumske resurse i da se pridržava planova gospodarenja šumom kako bi uživala dugoročne koristi od šume.
- 3) **Ekonomski održivim standardima** – ekonomski održivo gospodarenje šumom podrazumijeva da se financijski rezultat ne ostvaruje na štetu šumskog resursa.

Osnovna ideja je da se uz pomoć podizanja ekološke svijesti potrošača potakne trajno gospodarenje šumama uz poštivanje ekoloških, socioloških, ekonomskih, kulturnih i duhovnih potreba sadašnjih i budućih naraštaja.

FSC certifikat se izdaje na pet godina, a podložan je godišnjim monitoring posjetima.

Certifikacija nije jednokratna posao, nego proces koji zahtjeva kontinuiranu angažiranost svih uposlenih, te ozbiljan pristup procesu zadovoljavanja kriterija koje FSC propisuje.

Dobivanjem FSC certifikata možemo učiniti gospodarenje šumama **ekonomski održivim, ekološki odgovornim i društveno korisnim** što je glavna misija Vijeća za nadzor šuma.

Logo FSC-a se može naći na različitim drvnim i ne – drvnim proizvodima od papira i namještaja do medicinskih proizvoda i accessoirea.

Naljepnica sa logom FSC-a pruža sljedeće informacije⁵:

- I. Da drvo potječe iz FSC certificirane šume
- II. Da se sječa u tom šumskom gospodarstvu vrši planski što znači sljedeće:
 - a) Da nije ostavljeno golo zemljište izloženo eroziji
 - b) Da nisu ugrožena staništa biljnog i životinjskog svijeta
 - c) Da nije došlo do raseljavanja stanovišta uslijed sječe šume
 - d) Da drvo nije genetski modificirano
 - e) Da nema nekontroliranog miješanja sa drvetom nepoznatog porijekla
- III. Da se racionalno iskorištava cijelo stablo ili daska što znači da se od otpada:
 - a) pravi drugi proizvod (OSB ploče, iverice, brikete, pelet i sl.),
 - b) koristi otpad za zagrijavanje radnih prostorija,
 - c) pravi kompost (đubrivo na biljnoj bazi)

2.3. Ključne zainteresirane strane-grupe u postupku certificiranja (Stakeholders)

Interesna grupa (stakeholder), je svaka socijalna grupa, pojedinac ili institucija koja ima udjela u sektoru šumarstva. Interesne grupe uključuju i šumarsku administraciju, vlasnike šuma, korisnike šuma, lokalne zajednice, privatni sektor, civilnu vlast, vladine agencije van sektora šumarstva koje imaju interesa u šumarstvu i razvojne partnere šumarskog sektora. Taj se interes može očitovati u smislu ekonomske dobrobiti, očuvanja ekoloških funkcija (zaštita prirode i okoliša, biološka raznolikost i dr.) te socijalnih funkcija (rekreativne, zdravstvene, tradicionalne, kulturne itd.) Interesne grupe mogu direktno ili indirektno utjecati na aktivnosti gospodarenja šumama i šumskim zemljištem. Iako se za šumarstvo može reći da je sve stanovništvo na neki način zainteresirana skupina, navedene su sljedeće ključne interesne skupine:

⁵ Lazibat, T.: »Značaj kvaliteta za ulazak na međunarodno tržište«, Ekonomska misao i praksa br. 1, Dubrovnik, 1999.

SKUPINA	DOMINANTNA FUNKCIJA
Lokalna i nacionalna tijela uprave	Direktno i indirektno vlasništvo, nadzor nad gospodarenjem, prostorno planiranje
Lovačka društva	Ekonomsko-rekreativne funkcije lova koji je često vezan uz šumu
Tijela uprave za zaštitu prirode	Zaštita prirode, upravljanje zaštićenim objektima prirode
Vodoprivredne organizacije	Značenje šuma za vodoopskrbu i zaštitu od poplava
Ekološka i zavičajna društva	Interes za očuvanjem okoliša i prirode
Vatrogasna društva	Zaštita šuma od požara
Planinarska društva	Rekreativne funkcije šume
Političke stranke	Različiti društveni interesi
Turističke zajednice	Očuvanje okoliša
Ostale udruge građana	Šume kao sekundarni interes
Vlasnici privatnih šuma	Osobni interesi

Slika 2. Prikaz interesnih grupa

Postoji različit utjecaj i značaj pojedinih interesnih grupa u šumarstvu pa tako razlikujemo⁶:

- Interesne skupine sa velikim značajem i velikim utjecajem – trebaju biti uključene u proces gospodarenja kako bi osigurale efikasnu suradnju.
- Interesne grupe sa velikim značajem, ali malim utjecajem - zahtijevaju posebne napore kako bi omogućili efikasnu suradnju
- Interesne grupe sa malim značajem ali velikim utjecajem - nisu ciljna grupa, ali mogu biti smetnja. Potrebno ih je redovno informirati i uvažavati njihovo mišljenje, kako bi se izbjegao konflikt. Zahtijevaju pažljivo promatranje i odnos.
- Interesne grupe sa malim značenjem i malim utjecajem - ne zahtijevaju posebnu participacijsku strategiju izvan općeg informiranja javnosti.

Mehanizmi koji omogućavaju participaciju zainteresiranih strana u aktivnostima gospodarenja šumom su slijedeći⁷:

- Web stranice poduzeća
- Redovni godišnji sastanci sa interesnim skupinama sa tematskim sjednicama i otvorenom mogućnosti rasprave na temu predloženu od strane pojedine interesne skupine
- Prisutnost u medijima (lokalni listovi, radio itd.)
- Redovno i promptno reagiranje na upite
- Otvoreni telefon

⁶ Injac, N.: Mala enciklopedija kvalitete, upoznajmo normu ISO 9000, I. dio, Oskar, Zagreb, 1998.

⁷ Ibidem

- Redovni periodični sastanci i skupovi
- Predavanja
- Proslave

3. FSC PRINCIPI

Principi i kriteriji FSC-a primjenjivi su širom svijeta i relevantni su za područja sa različitim političkim, pravnim, kulturnim i ekološkim sustavima. Općenito je prihvaćeno da se bogatstvom šuma i pripadajućom zemljom treba upravljati na način da se poštuju sociološke, ekonomske, ekološke, kulturne i duhovne potrebe sadašnjih i budućih generacija. Štoviše, povećana društvena svijest o uništavanju i degradaciji šuma je dovela do toga da se potrošači žele osigurati da kupovinom drveta i drugih proizvoda šume neće doprinijeti tom uništavanju, već pomoći očuvanju šumskog bogatstva za budućnost. Principi i kriteriji su kompletan paket koji se mora promatrati u cjelini, a redoslijed principa ne određuje i njihovu važnost i prioritet.⁸ Ovaj je dokument potrebno koristiti zajedno sa Statutom FSC-a, Postupkom za akreditaciju i Vodičem za podnositelje zahtijeva za izdavanje certifikata. Principe FSC je potrebno koristiti poštujući i nacionalne i međunarodne zakone i pravila.

Vijeće za nadzor šuma namjerava podržavati, a ne konkurirati drugim inicijativama koje podržavaju odgovorno upravljanje šumama širom svijeta.

Vijeće za nadzor šuma (FSC) će također davati savjete donositeljima političkih odluka po ovim pitanjima, uključujući poboljšanje zakonodavstva i politike kod gospodarenja šumama.

Osnovni principi FSC⁹:

I - Poštivanje zakona i FSC principa i kriterija

II - Prava i odgovornosti vlasništva i korištenja

III - Prava autohtonog stanovništva

IV - Odnosi sa zajednicom i prava radnika

V - Koristi od šume

VI - Utjecaj na okoliš

VII - Šumsko gospodarska osnova (plan gospodarenja)

VIII - Nadzor i procjena

IX - Održavanje visokovrijednih zaštićenih šuma

X – Plantaže

Za svaki od ovih deset navedenih principa postoje kriteriji koji moraju biti zadovoljeni a pomoću kojih se određuje da li je princip zadovoljen ili ne.

⁸ Buble, M.: Management, Ekonomski fakultet, Split, 2000. 11. Crosby, P. B.: Kvaliteta je besplatna, Privredni vjesnik / Copy centar, Zagreb, 1989.

⁹ Lazibat, T. i Matić, B.: »Troškovi kvaliteta kao čimbenik povećanja konkurentnosti na domaćem i svjetskom tržištu«, Ekonomski pregled br 11/ 12, Zagreb, 2000.

4. KOREKTIVNE MJERE

Jedna od važnih komponenti certifikacije šuma jest i sustav zadavanja korektivnih akcija. Razlikujemo sljedeće korektivne akcije:

- preduvjet
- konačni uvjet
- uvjet
- preporuka

Preduvjet predstavlja veliko odstupanje od standarda zbog kojeg se ne može primiti člana u grupu dok ne ispravi razloge zbog kojih je izdan taj preduvjet.

Konačni uvjet se izdaje kad se ustanovi da u zadanom roku nisu obavljene potrebne radnje u vezi određenog uvjeta. Konačni uvjet predstavlja zadnji korak prije pokretanja procedure za suspenziju člana. On obično ponavlja uvjet, ali ovaj put uz kraći rok i on nalaže članu da odmah započne s aktivnostima i da o njima obavijesti glavnog koordinatora.

Uvjeti su korektivne akcije koje će šumski upravitelj trebati provesti u određenom vremenskom razdoblju. Provođenje korektivnih akcija unutar određenog vremena se kontrolira tokom monitoring posjeta.

Preporuka predstavlja manje odstupanje od standarda po kojem član grupe također mora postupati, ali bez zadanog vremenskog okvira. Područje za koje je izdana preporuka će inspektori strogo nadgledati prilikom svakog godišnjeg monitoringa i ako se ustanovi da po tom pitanju nije ništa poduzimano on može prijeći u uvjet.¹⁰

Članovi moraju postupati prema zadanim uvjetima i preporukama unutar zadanog razdoblja. Mora se pokazati uvođenje promjene u svojim sustavima i operativnoj praksi u skladu sa sadržajem korektivnih mjera. Potpisom obrasca o usklađivanju, on se obavezuje na ispunjavanje uvjeta a rezultati toga će biti provjereni tokom monitoring posjeta. Ovaj je zahtjev jedan od glavnih načina za osiguravanje da se gospodarenje šumama FSC certificirane organizacije poboljšava prema boljoj praksi gospodarenja.

5. POSTUPAK PROVOĐENJA CERTIFIKACIJE U ŠGD“ HERCEGBOSANSKE ŠUME“ D.O.O. KUPRES

Osnovna djelatnost ŠGD“ Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres je gospodarenje šumama i šumskim zemljištem, odnosno pošumljavanje, uzgoj i zaštita šuma, iskorištavanje šuma i ostalih drvnih sortimenata, te uzgoj i zaštita divljači.¹¹ Pored gospodarske, na općekorisne funkcije otpada oko 90% ukupne vrijednosti šumskog resursa, što se ogleda u stabilizaciji biosfere, sprečavanju erozije zemljišta, reguliranje vodenog režima i kisika te održavanje čovjekove okoline.

Šumsko Gospodarsko Društvo „ Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres, nakon pozitivne evaluacije, dobilo je certifikat za Gospodarenje državnim šumama na području Hercegbosanske županije (Kanton 10), Bosna i Hercegovina, za proizvodnju četinarskog i lišćarskog drveta. Certifikat je izdan na period od 27.studenog 2012.god. do 26.studenog 2017.god. uz redovni godišnji monitoring certifikatorske kuće. Certifikacija je imala pozitivne efekte već u prvoj godini a detaljnije rezultate društvo će imati nakon dvije tri godine .

¹⁰ Bahtjarević, Š. F.: Management ljudskih potencijala, Golden marketing, Zagreb, 1999.

¹¹ Kelly, J. M.: Upravljanje ukupnom kvalitetom, Potecon, Zagreb, 1997. 21. Kotler, P.: Upravljanje marketingom, Informator, Zagreb, 1989.

5.1. Dijagram tijeka postupka certifikacije

Konzultacije sa SGS-om o postupku i metodi auditiranja i nakon dogovora, SGS dostavlja ponudu za uslugu certifikacije.

Po prihvaćanju ponude SGS dostavlja ugovor čijim se potpisom prihvaćaju uvjeti ugovora te se pokreće postupak certifikacije.

Po slanju ugovora sa SGS-om se dogovara termin audita prema željama i mogućnostima klijenta te se dostavlja plan audita.

Klijent je u mogućnosti tražiti prosudbu u smislu smanjenja rizika od neuspješnosti audita. Ova se aktivnosti provodi na isključivi zahtjev organizacije i nije obuhvaćena ponudom.

Provodi se radi potvrde sukladnosti dokumentacije sustava upravljanja sa zahtjevima predmetne norme. Ovisno o zahtijevanoj normi, program i obujam audita je različit.

Provodi se radi potvrde sukladnosti sa zahtjevima norme, a ukoliko Sustav upravljanja ispunjava zahtjeve norme na osnovi objektivnih dokaza, preporučuje se registracija klijenta.

Za uočene nesukladnosti klijent treba poduzeti korektivne/preventivne radnje, a rezultati takvih radnja nužno trebaju biti službeno dostavljeni na adresu certifikacijskog tijela.

Nakon uspješnog završetka svih prethodnih radnja rezultati audita se razmatraju tijekom evaluacijskog postupka koji provodi certifikacijski odbor.

Nakon pozitivne evaluacije certifikacijsko tijelo izdaje potvrdu o registraciji, a pokreće se postupak izdavanja certifikata te se isti dostavlja u najkraćem mogućem roku.

6. ZAKLJUČAK

Princip održivog razvoja predstavlja sve važniji faktor u poslovanju svih gospodarskih subjekata jednog gospodarstva, a njegova uloga u šumarskoj i drvnoj industriji još je izraženija.

Uzevši u obzir karakter šuma kao prirodnog dobra od posebnog interesa za zemlju jasno je da se njihova uporaba ne može u cijelosti prepustiti tržištu. Upravo kao garancija zaštite prirodnih dobara od pretjeranog iskorištavanja javljaju se certifikati za gospodarenje šumskim dobrima. Primjena ovih certifikata na globalnoj razini praćena je jakom marketinškom kampanjom koja za cilj ima stjecanje pozitivne predodžbe u svijesti potrošača. Drugim riječima pokušava se kupce proizvoda navesti na preferiranje proizvoda proizvedenih na principima održivog razvoja.

Primjena spomenutih certifikata započela je i u BiH a posebno nekim županijama u F BiH, koje zbog svojih velikih prirodnih potencijala, kao jednog od svojih najvećih bogatstava, moraju na vrijeme provesti njihovu zaštitu.

Većina ŠGD u BiH i drugih poduzeća iz drvne industrije koja su provela FSC certifikaciju učinila je to na zahtjev svojih kupaca. Podaci o uporabi norme ISO 9001:2000 kao norme za certifikaciju sustava upravljanja kvalitetom također su zadovoljavajući, jer je koristi čak 80% analiziranih poduzeća.

Jedina aktivnost na kojoj bi trebalo dodatno poraditi je poticanje svijesti o ekološkoj važnosti proizvoda drvne industrije, kako kod kupaca tih proizvoda tako i kod samih proizvođača.

Uvođenje FSC Certifikata za gospodarenje šumama u ŠGD“ Hercegbosanske šume“ d.o.o.Kupres ima izuzetno značenje jer je to tek treće šumsko gospodarsko društvo u BiH sa ovim Certifikatom. Pridržavanje svih principa certifikata će zahtijevati određena odricanja ,odgovorno ponašanje svih subjekata u društvu ali i svih aktera koji sudjeluju u poslovanju društva. Iako je radna grupa koja je radila na uvođenju FSC certifikata uložila ogromni napor da bi društvo bilo spremno za certificiranje to nije dovoljno za održavanje stečenoga. Certifikat je kažu teže održati nego dobiti zato se nadamo da će svojim odgovornim poslovanjem društvo uspješno proći i recertifikaciju (redovnu godišnju kontrolu) i ostati prepoznatljivo ne samo u BiH već i u čitavoj regiji.

7.LITERATURA

- [1] Avelini – Holjevac, I.: Kontroling – upravljanje poslovnim rezultatom, Hotelijerski fakultet Opatija, Opatija, 1998.
- [2] Bahtjarević, Š. F.: Management ljudskih potencijala, Golden marketing, Zagreb, 1999.
- [3] Buble, M.: Management, Ekonomski fakultet, Split, 2000. 11. Crosby, P. B.: Kvaliteta je besplatna, Privredni vjesnik / Copy centar, Zagreb, 1989.
- [4] Deming, E.: The New Economics, The MIT Press, Massachusetts, 2000.
- [5] Feigenbaum, A. V.: Total quality control, Mc Graw – Hill, New York, 1986.
- [6] Injac, N.: Mala enciklopedija kvalitete, upoznajmo normu ISO 9000, I. dio, Oskar, Zagreb, 1998.
- [7] Injac, N.: “Mala enciklopedija kvaliteta” I dio, OSKAR, Zagreb, 1998.
- [8] Injac, N.: “Mala enciklopedija kvaliteta” II dio, OSKAR, Zagreb, 1999.
- [9] J. M., Gryna, F. M.: Planiranje i analiza kvalitete, treće izdanje, Mate, Zagreb, 1999.
- [10] Karamarko, N.: Kvalitet planiranja poslovnog uspjeha, Magistarski rad, Fakultet za turistički i hotelski menadžment, Opatija, 2003.
- [11] Kelly, J. M.: Upravljanje ukupnom kvalitetom, Potecon, Zagreb, 1997. 21. Kotler, P.: Upravljanje marketingom, Informativ, Zagreb, 1989.
- [12] Lazibat, T.: »Značaj identifikacije i normizacije proizvoda u međunarodnoj razmjeni s osvrtnom na stanje u RH«. Ekonomski pregled br. 10, Zagreb, 1999.
- [13] Lazibat, T.: »Značaj kvaliteta za ulazak na međunarodno tržište«, Ekonomska misao i praksa br. 1, Dubrovnik, 1999.
- [14] Lazibat, T. i Matić, B.: »Troškovi kvaliteta kao čimbenik povećanja konkurentnosti na domaćem i svjetskom tržištu«, Ekonomski pregled br 11/ 12, Zagreb, 2000.
- [15] O V Q – Školovanje za menadžere kvaliteta – Blok QM – Sustavi upravljanja kvalitetom i interni audit - OSKAR, Zagreb, 2000.